

7° Praktijkles samentuin Turnhout.

Hoe ga je met je moestuin om in de herfst en winter?

Heel belangrijk is om zo weinig mogelijk bodem onbedekt te houden. Dit kan in de herfst en de winter op de eerste plaats met behulp van groenten die nog op de percelen staan. Daarnaast kan het met groenbemesters die al eerder zijn gezaaid meestal als nateelt. 4 voorbeelden daarvan die in Turnhout ook op de vrije percelen zijn gezaaid zijn : phacelia, boekweit, spurrie en komkommerkruid. De rest van de percelen die in de loop van de nazomer en herfst vrijkomen kun je dan met beschikbaar organisch materiaal bedekken : bladeren, stro, hooi, fijn gemaakte restanten van groen materiaal (loof van erwten, bonen, pompoenen, courgettes), lang grasDeze materialen kunnen het beste eerst goed kleingemaakt en gemengd worden alvorens ze op de bodem worden aangebracht. Daarbij ga je als volgt te werk. Maak de grond goed onkruidvrij. Verdichte grond maak je los en verlucht je met spitvork of grelinette. Op deze losse onkruidvrije grond breng je dan een laagje van ongeveer 2 cm dik van het organisch materiaal aan. Dikkere lagen beletten de grond te ademen. Een te dunne laag kun je later altijd nog aanvullen. Het is ook zinvol om tussen gewassen die de bodem niet geheel of slechts in geringe mate bedekken (zoals winterprei) bodembedekking aan te brengen. De phacelia en boekweit die vrij snel bevroren kun je ook gewoon de hele winter als bodembedekking op de betreffende percelen laten liggen.

Bodembedekking zorgt er in de herfst en winter voor, dat de grond beschermd is tegen regeninslag die de bodem dichtslaat en tegen de wind die erosie kan veroorzaken. De bodembedekking draagt bij aan het onkruidvrij houden van de grond en belet uitdroging. Bovendien blijft de temperatuur van grond onder bedekkingsmateriaal altijd iets hoger dan bij onbedekte grond, waardoor de activiteit van de bodemorganismen op een hoger peil blijft en in de lente een kleine voorsprong heeft op de activiteit in onbedekte grond.

Welke gewassen kunnen nog gezaaid, gepoot of geplant worden?

Knoflook kan sowieso vanaf oktober tot half november in de volle grond gepoot worden. Met name de rassen Messi drome, Rose de Lautrec, Valledado en Cristo. Neem wel de grootste tenen van de bol.

In de koude kas kunnen nog (winter)bloemkool en spitskool uitgeplant worden en geoogst in april/mei van het volgend jaar.

Ook winterpostelein en zeker veldsla kunnen nu nog in de volle grond worden gezaaid. Tot half oktober in de koude kas gezaaide veldsla kan bij gunstig weer al vanaf eind december worden geoogst. Vanaf half januari in de koude kas gezaaide veldsla kan geoogst worden vanaf april. Veldsla is een trage kiemer. Bevochtig het zaaibed daarom goed en houd de bodem goed vochtig totdat de veldsla opkomt. Je kunt daarvoor gebruik maken van vochtige jute zakken die je over het perceel uitspreidt. Om een slechte opkomst te voorkomen kun je het zaad ook voorweken of voorkiemen.

Welke gewassen kunnen (nog) geoogst worden?

Groenlof verdraagt lichte vorst. En kan dus meestal behoorlijk lang op het land blijven staan. Maar als matige of strenge vorst dreigt is het beter alle groenlof in één keer te oogsten met behoud van het buitenblad en een stukje wortel. Plaats ze in een kist tegen elkaar aan en

bewaar ze op een koele donkere plek. Deze groenlof kun je zo tenminste nog een maand lang gewoon bewaren en gebruiken. Het buitenblad is dan wel wat slap en verwelkt, maar dit verwijder je en de krop die wordt gegeten blijft mooi.

Knolvenkel kun je ook op het land laten staan tot serieuze vorst dreigt. Dan kun je ze het beste met wortel en al rooien en op een koele plaats bewaren. Ze zijn dan zeker nog wel 2 tot 3 weken te gebruiken. Je kunt ze eventueel ook met wortel en al herplanten in de koude kas. Dan gaan ze nog wat langer mee.

Winterprei kan op het land blijven staan en (tot) in het voorjaar geoogst worden.

Boerenkool, palmkool en wintersavooi kunnen op het land blijven staan en naar behoefte geoogst worden. Dat geldt enigszins ook voor spruitkool met dien verstande dat deze niet tegen strenge vorst kan.

Witlof kan v.a. half oktober tot in november ingekuild worden en afhankelijk van de strengheid van de herfst en winter naar behoefte geoogst worden v.a. eind december tot eind april /begin mei.

Winterbloemkool kan op het land blijven staan en geoogst worden in het voorjaar eind april/ begin mei.

Schorseneren kunnen gewoon zonder maatregelen in de grond blijven gedurende de hele winter en het best v.a. januari tot eind maart naar behoefte en tijdens vorstvrije perioden geoogst worden.

Ook pastinaak kan in de grond blijven zitten en is dan evenals schorseneren zelfs bestand tegen strenge vorst. Ze kunnen v.a. november/ december tot in maart naar behoefte worden geoogst.

Het bewaren van groenten.

Er zijn diverse manieren om bepaalde groenten voor een kortere of langere periode te bewaren. Hiervoor kwamen reeds een aantal groenten ter sprake die **ter plaatse bewaard** kunnen worden. Daarnaast kunnen nog genoemd worden: aardpeer, winterpostelein, veldsla en wortelen (mits deze worden afgedekt met stro en grond).

Verder kunnen nog de volgende bewaar technieken worden genoemd : inkuilen, koele berging, drogen, melkzuurgisting (b.v. zuurkool), pasteuriseren en steriliseren, jam en gelei. Voor degenen die in het bezit zijn van het handboek ecologisch tuinieren: hier wordt dieper op ingegaan op de pagina's 246 t/m 252.